

медичні заклади, мобільні соціальні служби, пенсійний фонд, громадський сектор тощо. Оперативне реагування на проблеми ЛПВ, що пов'язані з воєнним станом, вчасне забезпечення життєвих потреб цієї категорії населення, надання не тільки економічної та медичної допомоги, але й сприяння згуртуванню, підтримці ментального здоров'я, формуванню життєстійкості залежить від програм та проєктів, які мають розроблятися цілеспрямовано для цих потреб і запроваджуватися з урахуванням умов конкретної територіальної громади.

Список використаних джерел:

1. Про соціальні послуги: Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.
2. Іванова І. Б. Соціальна робота з людьми похилого віку: навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2023. 220 с.
3. Крохмальова Н. О., Костіна В. В. Особливості соціальної роботи в територіальному центрі соціального обслуговування з людьми похилого віку в умовах воєнного стану. *Сучасні реалії та перспективи соціального виховання в різних соціальних інституціях*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. Харків, 2023. С. 156-161.
4. Мацкевіч Ю. Соціальна робота з людьми похилого віку в умовах глобального старіння. *Humanitas*. 2024. № 3. С. 84-92.
5. Як піклуватися про ментальне здоров'я людей старшого віку? URL : <https://howareu.com/materials/yak-pikluvatysia-pro-mentalne-zdorovia-litnikh-liudei>.

Аліна ВАСЕЦЬКА

здобувач вищої освіти

Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Катерина МІТЧЕНКО

старший викладач кафедри
психології, соціології та педагогіки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ НА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Поліцейські під час воєнного стану відіграють ключову роль у збереженні правопорядку, але їхній психологічний стан також має бути пріоритетом для держави. З початком повномасштабного вторгнення на поліцейських було покладено більше завдань, обов'язків та повноважень, що, на нашу думку, чинить психологічний вплив на поліцейського. Саме в умовах воєнного стану посилюються вимоги до професійних вмінь та навичок поліцейського, що містить у собі психологічну стійкість та готовність до виконання будь-яких завдань, протистояння фізичним, психологічним та інформаційним впливам.

На думку О. Брик, психологічний вплив – це вплив на стан, думки, емоції та поведінку іншої людини за допомогою виключно психологічних засобів; з наданням їй права і часу відповісти на вплив. Психологічний вплив завжди є невіддільним від соціального контексту, оскільки саме цей контекст визначає і зміст, і форму психологічного впливу. Психологічний вплив, як правило, супроводжує всі інші види впливу – фізичний, економічний, організаційний, проте ці види впливу все ж визначаються за їх головним змістом і формою, однак інформаційний вплив – це завжди вплив психологічний [1, с. 24].

Через постійний психологічний вплив на поліцейських психологічна підготовка підрозділів Національної поліції потребує значного поліпшення, оскільки багато поліцейських виявилися психологічно не готовими до повномасштабної війни. Багато хто не здатен на місці подій швидко ухвалювати тактично правильні рішення, не всі готові використовувати вогнепальну зброю та брати на себе відповідальність за позбавлення життя. У багатьох виникає дилема: діяти згідно з вимогами закону чи піддатися емоційній напрузі.

Психологічний вплив воєнного стану на поліцейського є значним, оскільки їхня робота включає високі рівні стресу, небезпеки та моральної відповідальності. У період воєнного стану ці фактори можуть посилюватися через загострені умови, такі як нестабільність, загроза життю та напруга у суспільстві. Треба додати, що за період війни на території України станом на 20 червня 2023 року вдалося встановити імена щонайменше 127 загиблих українських поліціантів [2].

Тому ми можемо виокремити основні психологічні аспекти впливу воєнного стану на поліцейських:

1) під час воєнного стану поліцейські стикаються з підвищеною загрозою своєму життю та безпеці. Це може призводити до хронічного стресу, оскільки вони постійно перебувають у стані підвищеної готовності та постійного ризику. Звичні методи зняття стресу можуть бути менш доступними через обмеження часу або ресурсів. Тому, на нашу думку, важливим постає питання боротьби зі стресом серед працівників поліції [3, с. 134]. Наприклад, Кабінет Міністрів України 20 серпня затвердив Порядок створення резерву працівників сфери культури та інформаційної сфери для роботи на деокупованих територіях України, серед яких є і поліцейські Національної поліції України [4];

2) поліцейські можуть стати свідками або навіть безпосередніми учасниками трагічних подій, таких як насильство, теракти або інші катастрофічні ситуації. Це може викликати посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), що впливає на їх психічне здоров'я, викликаючи тривожні стани, депресію або навіть порушення сну. Прикладом є ракетна атака на Кривий Ріг 08.09.2023 р., коли країна – агресор влучила в адмінбудівлю поліції, внаслідок якої загинув поліцейський, ще трьох рятувальників ДСНС дістали з-під завалів. Вони у важкому стані, 6 співробітників отримали травми різного ступеня тяжкості [2];

3) поліцейські під час воєнного стану часто змушені ухвалювати складні моральні рішення в умовах невизначеності. Наприклад, вони можуть бути змушені балансувати між необхідністю забезпечення безпеки громадян і дотриманням прав людини в умовах посилених правил. Це може призвести до відчуття провини або морального виснаження [5, с. 245];

4) через тривалу напружену роботу, нестачу відпочинку та великі фізичні й емоційні навантаження поліцейські під час воєнного стану можуть відчувати емоційне вигорання. Виснаження часто виявляється в зниженій мотивації, апатії та втраті емпатії до оточуючих;

5) поліцейським, які працюють у стресових умовах воєнного стану, необхідно забезпечити професійну психологічну допомогу. Психотерапія, групова підтримка та регулярні тренінги щодо стресостійкості можуть допомогти їм адаптуватися до викликів і зберегти психологічне здоров'я;

6) щоб мінімізувати негативні наслідки, важливо забезпечувати поліцейським постійний доступ до психологічної підтримки, навчати їх управлінню стресом та створювати умови для реабілітації після кризових ситуацій.

Поліцейський психолог П. Чернишов вважає, що в умовах підвищеного ризику та небезпеки для життя поліцейський стає як ніколи вразливим до емоційного виснаження, але саме психологічна підтримка є ключем до збереження його ефективності на службі [6, с. 145].

Під час воєнного стану психологічний вплив на поліцейських є значним і може мати серйозні наслідки як для їхньої професійної діяльності, так і для особистого життя. Основні фактори впливу включають підвищений рівень стресу через загрозу життю, підвищену відповідальність за безпеку громадян і високу емоційну напругу від постійних надзвичайних ситуацій. Також можливе відчуття професійного вигорання, тривога за сім'ю та близьких, а також необхідність ухвалення важливих і швидких рішень в умовах невизначеності. У таких умовах важливо підтримувати психологічну стійкість і звертатися за допомогою до спеціалістів, щоб уникнути розвитку хронічного стресу або інших психологічних проблем [7, с. 14].

Отже, можна зробити висновок, що здоров'я і психологічна рівновага поліцейських прямо впливають на здатність забезпечувати безпеку громадян під час воєнного стану.

Список використаних джерел:

1. Брик О. М., Кочаровський М. С. Сучасні особливості проведення тренінгу з прийняття рішень. *Психологічні виміри особистісної взаємодії суб'єктів освітнього простору в контексті гуманістичної парадигми*. 2021. 28 с.
2. Кривий Ріг: ракетний удар по райвідділку поліції. URL : <https://ukrpohliad.org/news/kryvyj-rig-raketnyj-udar-po-rajviddilku-politsiyi-foto.html>.
3. Пасько О. М., Прудка Л. М. Стрес у роботі поліцейського в умовах воєнного стану. 2022.
4. Про затвердження Порядку створення резерву працівників сфери культури та інформаційної сфери для роботи на деокупованих територіях України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2024 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/942-2024-%D0%BF#Text>.

5. Скляр О. С. Важливість психологічної підготовки поліцейських для вирішення тактично-оперативних завдань в умовах воєнного стану. 2022.
6. Зінченко Д. А., Бутко А. О. Психоемоційний стан працівників поліції під час воєнного стану в Україні.
7. Кушнір Д. О. Актуальність психологічної підготовки поліцейського під час роботи в екстремальних ситуаціях та воєнного стану. Одеса : ОДУВС, 2022.

Дар'я ЗУБ

здобувач вищої освіти

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

Катерина МІТЧЕНКО

старший викладач кафедри

психології, соціології та педагогіки

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ВИСНАЖЕННЯ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Коли працівник правоохоронних органів довгий час виконує свої професійні обов'язки, його особистість зазнає значних змін. З одного боку, відбувається розвиток професійно важливих якостей, таких як відповідальність, аналітичні здібності, стійкість до стресу. З іншого боку, тривала робота в специфічному середовищі може призвести до розвитку негативних якостей, які негативно впливають на ефективність діяльності та взаємодію з оточуючими. Це явище, відоме як професійна деформація, є невід'ємною частиною професійного зростання, якщо працівник не приділяє достатньо уваги своєму особистісному розвитку.

Профілактика професійної деформації – це комплекс заходів, спрямованих на запобігання виникненню та розвитку негативних змін в особистості, що виникають внаслідок тривалої професійної діяльності [1, с. 101]. Ці заходи передбачають як усунення факторів, які сприяють розвитку деформації (наприклад, психологічного навантаження, монотонності роботи), так і розвиток у працівників ресурсів, що дозволяють протистояти негативним впливам професійного середовища (наприклад, підвищення стресостійкості, розвиток емоційного інтелекту).

Основні шляхи профілактики професійної деформації поліцейських:

1. Навчання поліцейських методам подолання стресу, емоційного вигорання та травми. Надання знань про психічне здоров'я та про те, як звернутися за допомогою. Розвиток навичок саморегуляції, емпатії, комунікації та прийняття рішень.